

ВПЛИВ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО КРЕДИТУ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ В КИТАЇ

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація. У статті досліджено вплив системи соціального кредиту на підприємницьку діяльність в Китаї та розглянуто позитивні та негативні аспекти для економіки.

Ключові слова: система соціальних кредитів, потенціал, конкурентоздатність.

THE IMPACT OF THE SOCIAL CREDIT SYSTEM ON ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN CHINA

Abstract: The article examines the impact of the social credit system on entrepreneurship in China and considers the positive and negative aspects for the economy.

Keywords: social credit system, potential, competitiveness.

Система соціальних кредитів Китаю запроваджує новий інструментарій для моніторингу, рейтингу та керування поведінкою учасників ринку у більш широкому сенсі, ніж існуючі механізми кредитного рейтингу. Система соціального кредитування матиме значний вплив на поведінку окремих осіб, компаній та інших інституцій, таких як НУО. Викладене вище говорить про актуальність теми дослідження.

Тема мала відображення в працях Мір'ям Мейснер, Д. Чіна, Г. Вонга, Ф. Лі та Лінь Юня.

Система соціальних кредитів Китаю розширює використання кредитних рейтингів на соціальну, екологічну та політичну сферу. Відповідно до системи соціальних кредитів Китаю, компанія отримує нижчий кредитний рейтинг, якщо вона не виплатить свої кредити вчасно, не відповідає екологічним стандартам, стандартам безпеки праці або державним інвестиційним вимогам [1].

Можливі покарання внаслідок поганих оцінок включають: несприятливі умови для нового кредиту, занадто високі податки; заборона на випуск будь-яких облігацій або інвестування в компанії, які котируються на фондовому ринку; зменшення шансів брати участь у проєктах, що фінансуються публічно; обов'язкове державне схвалення інвестицій [2].

Компанія з високим рейтингом може скористатися відкритим китайським ринком з різноманітними інвестиційними можливостями, низьким податковим навантаженням, найвигіднішими умовами кредитування, підтримкою з боку уряду [3].

Система соціальних кредитів Китаю розрахована на охоплення всієї економіки. На даному етапі урядові плани зосереджуються на ключових секторах, які визначені як галузі, що мають стратегічне значення для майбутнього економічного розвитку (наприклад, автомобільна промисловість), або для стабільного надання інфраструктури та основних послуг, включаючи телекомунікації, енергетику, та харчову промисловість. У найближчому майбутньому очікується розширення на інші галузі [4].

Однією з ключових проблем впровадження системи соціальних кредитів є систематична інтеграція даних, зібраних приватними компаніями. Успіх проєкту значною мірою залежить від готовності ділитися своїми даними та спроможністю уряду забезпечувати обмін даними. Дана система може бути привабливою у деяких випадках через можливість отримання доступу до урядових даних. З іншого боку, такі компанії, як Alibaba, JD або Baidu, можуть відмовитися поділитися своїми власними даними, оскільки це найцінніший продукт для цих компаній.

Бюрократичні процеси можуть також перешкоджати прогресу. Надійне надання даних урядами на рівні провінцій та міст, а також компаніями не є звичайним питанням. Існує ймовірність опору, коли йдеться про передачу даних. Системи моніторингу в реальному часі не захищені від шахрайства з даними: нещодавній випадок підробки даних щодо викидів компаніями показує, що в Китаї ще довгий шлях для створення надійної бази даних для системи соціальних кредитів [3].

Система соціальних кредитів не покаже повного потенційного впливу на компанії до 2020 року. Зобов'язання уряду щодо проекту є безперечною. Китай докладе всіх зусиль для реалізації базової структури та механізмів якнайшвидше.

Система соціальних кредитів Китаю може мати дуже конкретні позитивні наслідки для китайської економіки, якщо вона буде повністю реалізована, як планувалося:

- запобігти нелегальній поведінці, допомогти зміцнити економічну довіру до компаній та сприяти створенню нової культури поведінки;

- забезпечення доступності всеосяжної інформації про компанії та їхні записи соціального кредитування для всіх на централізованих онлайн-платформах може підвищити прозорість діяльності компаній.;

- підвищити якість зібраних даних, що буде мати позитивний вплив на достовірність існуючої економічної статистики;

- система соціальних кредитів та її велика база даних створюють нові можливості для компаній, що спеціалізуються на big data;

Впровадження системи соціальних кредитів також зумовить значні негативні наслідки. Можливими прикладами є:

- значна кількість компаній, можливо, не зможуть нести витрати на дотримання урядових положень, що зумовить закриття бізнесу або обмеження інвестицій;

- під час впровадження, система соціальних кредитів Китаю, швидше за все, буде схильна до помилок, через невідповідність технологій, тому певні компанії можуть отримати погані рейтинги і навпаки, що неминуче призведе до економічного збитку;

- ризик для захисту власних даних компанії (витоки даних або крадіжки можуть легко призвести до серйозних економічних збитків шляхом передачі або продажу даних компанії конкурентам або іншим державам).

Для міжнародних зацікавлених сторін система соціальних кредитів створює значні виклики. Міжнародні компанії будуть повністю інтегровані в механізми системи соціальних кредитів. Якщо вони всебічно дотримуються державних правил, вони можуть уникнути болісних покарань, але свобода прийняття бізнес-рішень у Китаї буде значно обмежена. Наприклад, міжнародні компанії можуть, як і китайські конкуренти, бути змушені робити економічно необґрунтовані інвестиції, передбачені керівництвом Китаю щодо промислової політики.

Система соціального кредитування втілює бачення Китаю щодо створення високоефективної та в той же час адаптивної економіки під політичним керівництвом. Якщо вона буде впроваджена, як це було заплановано, система має потенціал, щоб стати найбільш глобальною, складною і чітко налаштованою моделлю для ринкового регулювання з підтримкою ІТ та big data. Вона б глибоко перетворила китайську економіку і надала політикам Китаю інструмент для ефективного та швидкого реагування на майбутні соціальні та екологічні проблеми, а також на нові технології та промислові розробки. Ефективність спрямування інвестицій може прискорити процеси переходу на інноваційну підприємницьку діяльність та здатність китайського суспільства швидко адаптуватися до непередбачених змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. 社会信用体系建设规划纲要（2014—2020年） URL: http://www.gov.cn/zhengce/content/2014-06/27/content_8913.htm
2. 全国企业信用信息公示系统. URL: <http://www.gsxt.gov.cn>
3. 中国社会信用体系报告 URL: http://yuandiancredit.com/h-nd-1312-2_347.html
4. 心中心 URL: <http://www.pbccrc.org.cn>

Солоненко Юлія Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: u.solonenko@donnu.edu.ua

Solonenko Yuliia V., PhD of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Corporate and Spatial Economics, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: u.solonenko@donnu.edu.ua